

ALEKSANDR SERGEYEVİÇ PUŞKİN

(6 Haziran 1799-29 Ocak 1837)

Rus tarihinin en ünlü şairi, yazarı, yeni Rus Edebiyatı ve edebiyat dilinin kurucusudur. 6 Haziran 1799'da Moskova'da doğmuştur. Çocukluk yılları babasının çiftliği olan Moskova civarındaki Zaharovo köyünde geçmiştir. Mükemmel ev eğitimi gören Puşkin 1811'de Çar Köyü Lisesinde okumuş ve orada ilk defa şair olduğunun farkına varmıştır. 1817'de liseyi bitirdikten sonra Dışişleri Bakanlığı'nda bir göreve atanmıştır. Bu yıllarda kaleme aldığı ilk toplumcu şiirleri ("Özgürlük", "Çadaeve'e", Arakçeev İçin") basılmadığı halde, kopyaları elden ele dolaşmıştır. 1820'de isyankar şiirleri dolayısıyla önce Kafkasya'ya sonra Moldova'ya sürülmüştür. Sürgündeki üç yıl içinde Kafkasya Esiri, Bahçesaray Fiskiyesi poemalarını, Mahpus, Kara Şal gibi şiirlerini, Yevgeniy Onegin şiir - romanın ilk bölümlerini yazmıştır. Bu dönemde Puşkin doğayı, ayaklanmaların, devrimlerin gidişatını incelemiş, kahramanların ve kurbanların kaderlerini büyük bir titizlikle öğrenmiştir. Şairin toplumsal politikayla ilgili görüşleri belirli bir evrim geçirmiştir. Puşkin bu dönemden başlayarak büyük bir ilgiyle Rusya'nın ve Rus halkının geçmişteki tarihini araştırmış, "15. Yüzyıl Rus Tarihiyle İlgili Notlar"ı yazmıştır.

1826'da Çar I. Nikolay tarafından Puşkin'in eserleri sansüre uğramış ve Çar'ın okumadığı hiçbir yapıtını yayımlayamamıştır. Sürgünlüğü sırasında yazmış olduğu, halk düşüncesinin tarihi olaylardaki rolünün verildiği, Boris Godunov adlı tregedyasının sahnelenmesi de yasaklanmıştır. 18 Şubat 1831'de sosyete güzeli Natalya Gonçarova'yla evlenmiştir.

27 Ocak 1837'de eşine kur yapan Dantes ile gerçekleştirdiği düelloda ağır yaralanmış ve iki gün sonra 29 Ocak 1837'de ölmüştür. Petersburg'un tüm aristokratları, bu olayın altında şairi kıskananların alçakça iftiralarnın yattığını biliyorlardı. Subay ve şair Mihail Lermontov "Şairin Ölümü" adlı şiirinde baş katil olarak saray aristokratlarını nitelendirmiştir.

Yöneticilerin, Puşkin'in ölümüyle ilgili yazıların yayınlanmasını katı bir şekilde yasaklamasına rağmen, 30 Ocak 1837'de V.F.Odoyevski "Ruskiy İnvaid" adlı gazetenin edebiyat ekinde; "Şiirimizin güneşi battı!.. Bu konuda daha fazla bahsedecek gücümüz yok. Her Rus kalbi yeri doldurulamaz kaybın değerini biliyor ve her Rus kalbi parçalanacaktır. Puşkin! Şairimiz! Mutluluğumuz, halkımızın şanı!.. Puşkin'in artık gerçekten aramızda olmadığı doğru olabilir mi?.. Bu düşünceye alışmak olanaksız!" sözleriyle, milletin büyük kaybı için üzüntüsünü ifade etmiştir.

YEVGENİY ONEGIN

"Yevgeniy Onegin romanı, Rus hayatının bir ansiklopedisidir"
V. Belinskiy

Rus Edebiyatının dahi yazarı Puşkin'in başyapıtıdır. Yazar eserini 7 yıl, 4 ay ve 17 günde tamamlamıştır. Sekiz bölümlü şiir-roman, 366 kıtadan ve yaklaşık 5200 dizeden oluşmuştur.

Puşkin'in hiçbir eseri Yevgeniy Onegin kadar büyük bir ilgi uyandırmamış ve çok geniş bir okuyucu topluluğuna ulaşmıştır. İmparatorluğun her köşesinde, Rus toplumunun her kesiminde okunmuş, herkes birkaç kuplesini ezberlemiş, şairin pek çok sözü veciz olarak kullanılmıştır. Eser, katıksız, yapmacıksız olması, milli nitelikleri içermesi nedeniyle Rus halkı tarafından çok sevilmiştir. Rus yaşamı, Rus normları, Rus karakterleri esere doku vermiştir. Eserin tamamı Rus duygusuyla kaplanmış ve bütün bir oluşum canlanmıştır.

Kısacası Yevgeniy Onegin, Rus doğasına, rus toplumsal hayatına ait bir yapıttır. Romanın kahramanları Onegin ve Tatyana dünyadaki ayrıcalıklı insanlardır. Onların kendi değer ölçüleri, özel ilişkileri, birbiriyle ilgili kendi yargıları vardır. Örneğin, çağdaş genç insanının karşıtı bir tiptir. Sosyeteyi reddeder. Fakat sosyeteye dahildir. İnsanlara yakındır. Ülkedeki düzenin değişmesini ister. Ama bunun için hiçbirşey yapmaz. Kapsisli ve tembeldir.

Romanda, Moskova'nın sosyetik gece hayatından sıkılmış bir aristokrat olan Onegin, kendisi ne amcasından miras kalan, küçük bir köy çiftliğinde yaşamaya başlar. Burada Moskova'nın sosyetik kadınlarına benzemeyen, sade bir köylü kızı olan Tatyana ile tanışır. Tatyana'nın kendisine olan aşkını, evliliğe uygun bir doğası olmadığı için geri çevirir. Ama Onegin bu kararı yüzünden o güne kadar bilmediği bir duyguyla karşılaşacaktır: Pişmanlık...

Yevgeniy Onegin'in konusu aşk üzerine kurulmuş, toplumsal mücadeleyi anlatan güzel bir eserdir. Bazen en karmaşık toplumsal mücadeleleri aşk yoluyla açmak mümkündür. Puşkin ruhunu kavrayabilmek için bu güzel eseri okumanız dileğimle...

Kaynaklar: Puşkin - Prof. Dr. V.İvonoviç Kuleşov
Yevgeniy Onegin - Puşkin

ESERLERİ: Dubrovski, Yüzbaşının Kızı, erzurum Yolculuğu, Yevgeniy onegin, Aşk Şiirleri, Uçuyor Troyka Yel Gibi, Pugaçev İsyanının Tarihi, Büyük Petro'nun Arabı, Gizli Günce, Maça Kızı, Seçme Şiirler, Çar sultan Masalı, İnsan Üstü Bir Anıt Diktim Kendime, Öyküler, Bakır Atlı, Boris Godunov.

Hazırlayan: **Ecz. Merih ÇETİN**

ATILLA İLHAN

Cumhuriyet dönemi şair ve yazarlarının en ünlülerindedir.

1925 Menemen doğumludur.

Daha ilkokul dönemlerinden başlayarak, yaşamı serüvenlerle dolmuştur.

Gizli örgüt kurmakla başlayan suçlamalar, düşünsel kapasitesi geliştikçe yoğunlaşmış, "Türkiye'de okuyamaz" hükmüyle belgelenmesine kadar gitmiştir.

Danıştay kararıyla yeniden okuma hakkı kazanan Atilla İlhan; İstanbul Üniversitesi Hukuk öğrencisiyken, okulu bırakarak, Nazım Hikmet'i kurtarma Komitesi'ne katılmak üzere Paris'e gitmiştir.

Birkaç kez gidip geldiği Paris'in sanat ve bohem çevrelerinin etkisi, araştırmacı ve gözlemci kişiliğiyle de bütünleşerek, sanatsal ve kültürel bazda hızlı gelişimine neden olmuştur.

Türkiye'de çeşitli dergilerde, gazetelerde köşe yazarlığı ve yöneticilik yapan İlhan'ın 1946 yılında CHP'nin açtığı şiir yarışmasında Cahit Sıtkı Tarancı'nın ardından ikinci oluşu, yurt düzeyinde tanınmasını sağlamıştır.

Çok yönlü ve üretken bir sanat adamı olan Atilla İlhan, günümüze kadar 10 şiir kitabı, 10 roman, 3 söyleşi, 18 sorgulayıcı deneme ve 50 bölümü aşan TV dizisi ve TV filmi yayınlamıştır.

Hakkında, sanatı ve kişiliği üzerine birçok inceleme ve otobiyografi yayınlanmıştır.

Atilla İlhan, sistemli düşünsel yapısıyla, gerçekçi betimlemeleriyle edebiyat ve kültür alanımızda tartışmasız bir yer tutmuştur.

Her ne kadar, uzun yıllar ödünsüz izlediği devrimci-sosyalist çizgisinden, muhafazakar bir dünya görüşüne doğru kaydığı gözlenirse de; tarihsel süreçleri izleyip, güncel oluşumlara ışık tutuşundaki ustalığa hayranlık duyulur.

İmge yüklü lirik şiirlerindeki başarısı ve üretkenliği, sevda dolu yüreklere "Ben sana mecburum" dedirtmeye devam etmektedir...

BEN SANA MECBURUM

*Ben sana mecburum bilemezsin
Adını muh gibi aklımda tutuyorum
Büyüdükçe büyüyor gözlerin
Ben sana mecburum bilemezsin
İçimi seninle ısıtıyorum*

*Ağaçlar sonbahara hazırlanıyor
Bu şehir o eski İstanbul mudur
Karanlıkta bulutlar parçalanıyor
Sokak lambaları birden yanıyor
Kaldırımlarda yağmur kokusu
Ben sana mecburum sen yoksun*

*Sevmek kimi zaman rezilce korkuludur
İnsan bir akşamüstü ansızın yorulur
Tutsak ustura ağzında yaşamaktan
Kimi zaman ellerini kırar tutkusu
Birkaç hayat çıkarır yaşamısından
Hangi kapıyı çalsa kimi zaman
Arkasında yalnızlığın hınzır uğultusu*

*Fatih'te yoksul bir gramafon çalıyor
Eski zamanlardan bir Cuma çalıyor
Durup köşe başında deliksiz dinlesem
Sana kullanılmamış bir gök getirsem
Haftalar ellerimde ufalanıyor
Ne yapsam ne tutsam nereye gitsem
Ben sana mecburum sen yoksun*

*Belki Haziran'da mavi benekli çocuksun
Ah seni bilmiyor kimseler bilmiyor
Bir şibel sızıyor ıssız gözlerinden
Belki Yeşilköy'de uçağa biniyorsun
Bütün ıslanmışın tüylerin ürperiyor
Belki korsun kırılmışsın telaş içindesin
Kötü rüzgar saçlarını götürüyor*

*Ne vakit bir yaşamak düşünsem
Bu kurtlar sofrasında belki zor
Ayıpsız fakat ellerimizi kirletmeden
Ne vakit bir yaşamak düşünsem
Sus deyip adınla başlıyorum
İçimsıra kımıldıyor gizli denizlerin
Hayır başka türlü olmayacak
Ben sana mecburum bilemezsin*

Gece Buluşması

Sen İstinye' de bekle ben buradayım
İçimde köpek gibi havlayan yalnızlığım
Belki gelmem gelemem 5 dakika bekle git
Çünkü ben buradayım karanlıktayım

Çünkü elimi kestim beni kan tutuyor
Şarabım bütün ekşi suyum soğuk
Yanımda olmadın mı seni seviyorum
Belki gelmem gelemem 5 dakika bekle git

Yüzünü ıslatmadan ağılyabilir misin
Gece yarılari telefon ettin mi hiç
Karanlık adamlar hüviyetini sordu mu
Ben senin olmadığını arıyorum
Belki gelmem gelemem 5 dakika bekle git

Yabancı gibisin miyop gözlerin kısık
Bana ait ne varsa hepsi seni korkutuyor
Sana ait ne varsa hiçbirini benim değil
Belki ölmek hakkımı kullanıyorum
BELKİ GELMEM GELEMEM 5 DAKİKA BEKLE GİT

Böyle Bir Sevmek*(Ne Kadınlar Sevdim)*

Ne kadınlar sevdim zaten yoktular
Yağmur giyerlerdi sonbaharla bir
Azıcık okşasam sanki çocuklardı
Bıraksam korkudan gözleri sislenir

Ne kadınlar gördüm zaten yoktular
Böyle bir sevmek görülmemiştir
Hayır sanmayın ki beni unuttular
Hala arasına mektupları gelir
Gerçek değildiler birer umuttular
Eski bir şarkı belki bir şiir

Ne kadınlar sevdim zaten yoktular
Böyle bir sevmek görülmemiştir
Yalnızlıklarında elimden tuttular
Uzak fısıltuları içimi ürpertir
Sanki gökyüzünde bir buluttular
Nereye kayboldular şimdi kimbilir

Ne kadınlar sevdim zaten yoktular
Böyle bir sevmek görülmemiştir.

Herşeyi Birden İstemek

O kitabı da okudum bitirdim
Hani o genç kızın beni unuttuğu
Bir ara fena halde fikrindeydim
Dudağındaki nem gözündeki buğu

Durmadan hayal değiştiriyorduk
Çetrefil bir hayat herkesin korktuğu
Kaderlerimiz kalındı sevinçlerimiz çabuk
Yaşamadan dağılıyor yarısından çoğu

Erteleyip durduk suç ortalığımızı
Asıl mutluluğun içinde bulunduğum
Bazı ben yanıltım o yanılttı bazı
Çünkü gecikmenin ağır yorgunluğ

Yanıldığımız herşeyi birden istemektir
İsteği gerçekleştirmez isteğin yoğunluğu
İhtiyaç başka bir boyuta geçmek
Devreden çıkarıp gereksiz sorumluluğu

Tekrar loş yalnızlıkların en dibindeyim
Sararmış yaprakların usulca savrulduğu
Köprüler yıkıldı artık kendimleyim
Parmak uçlarımda ölümün soğukluğu

Kimi Sevsem Sensin

Her şeyi terk ettim / ne aşk ne şehvet
Sarışın başladığım esmer bitiyor
Anlaşılmaz yüzü koyu gölgeli
Dudakları keskin kırmızı jilet
Bir belaya çattık / nasıl bitirmeli
Gitar kımıldadı mı zaman deliniyor
Kimi sevkem sensin / hayret
Kapıların kapalı girilemiyor

Kimi sevsem sensin / senden ibaret
Hepsini senin adınla çağırıyorum
Arkamdan şımarık gülüşüyorlar
Getirdikleri yağmur / sende unuttuğum
Hani o sımıcak iri çekirdekli
Senin gibi vahşi öpüşüyorlar
Kimi sevsem sensin / hayret
İn misin cin misin anlamıyorum